תאריך הורדה: 17 יולי 2023. מקור: עמוד 1, הארץ, 24 פברואר 1995 *** מתוך אתר "עיתונות יהודית היסטורית", הספרייה הלאומית ואוניברסיטת ת"א

בפגישת פרס עם מובארק ומוסא לא הושגה הסכמה בסוגיה הגרעינית

מאת אלוף בן
סופרו המדיני של "הארץ"

שר החוץ, שמעון פרס, נועד אתמול בקהיר עם נשיא מצרים, חוסני מובארק, ועם שר החוץ המצרי, עמר מוסא. הוא לא הגיע עמם להסכמה שתוביל לפתרון המחלוקת שהתגלעה בין ישראל ומצרים בסוגיה הגרעינית.

מצרים מוסיפה לדרוש שישראל תסכים לפתוח בדיון מעשי על הדרכים לפירוז האזור מנשק גרעיני, במסגרת השיחות לבקרת נשק. ישראל מתנגדת לכך ומוכנה לפתוח בדיון כזה רק לאחר השגת שלום והתפייסות באזור.

אתמול, לאחר שובו מקהיר, אמר פרס ל"הארץ": "היה רצון מצד המצרים לרדת קצת מהסולם, ומצד שני הם רצו להמשיך במו"מ. אבל הם הפרידו לחלוטין בין מערכת היחסים הפוליטית והכלכלית לבין הוויכוח שנמשך". לדברי שר החוץ, "הנשיא מובארק עשה מאמץ גדול להתפייס".

פרס אמר גם: "המצרים אינם מעמידים את חתימתנו על האמנה לאי הפצת נשק גרעיני (אן־פי־טי) כתנאי לחתימתם. הם גם לא מעמידים כתנאי את הדרישה שנשנה את תוכניותינו בתחום הגרעיני. "המצרים היו רוצים שנתחיל לדון עכשיו איך ייראה האזור אחרי השלום. התנגדנו לכך, ואמרתי שנדון בעניין זה רק במסגרת שלום והתפייסות. לא הייתי מוכן לסגת מהנקודות האלה, אז נפרדנו בהסכמה בכמה נקודות ובאי הסכמה באחרות. נמשיך בדיונים".

שר החוץ הציג למובארק ולמר סא את הצעת ישראל, ולפיה ישראל תשאף לכינון אזור חופשי מנשק גרעיני במזרח התיכון שנתיים לאחר חתימת הסכמי שלום בינה לבין כל מדינות האזור, לרבות איראן, ובמקביל תשקול הצטרפות לאן־פי־טי. המצרים לא התלהבו מההצעה, ונראה כי הם דורשים שישראל תתחייב לחתום על האמנה ולא רק "תשקול" זאת.

במשרד החוץ הוצע לבחון את האפשרות לפתוח בדיונים על פירוז גרעיני באזור במסגרת השיחות לבקרת נשק. אבל ההצעה נתקלה בהתנגדות קשה של הדרג המקצועי בראשות מנכ"ל משרד הביטחון, דוד עברי, ונדחתה גם על ידי ראש הממשלה, יצחק רבין.

פרס אמר כי ישראל אינה מוכנה לדון בסוגיה הגרעינית במסגרת רב צדדית, כמו השיחות הרב צדדיות לבקרת נשק, כיוון ששם תהיה במיעוט והצדדים הערבים יתיישרו לפי הקו הקיצוני.

"המטרה היא שלום כולל, אבל לא מו"מ כולל", אמר. "התנאי שלכם הוא אדמה תמורת שלום, כשאדמה אפשר לראות על מפה, ושלום אפשר לראות רק באוויר".

פרס הבהיר למצרים: "לא באנו אליכם בשום תביעה. תרצו לחתום על האמנה, תחתמו. לא תרצו, לא תחתמו. הבעיה איננה בינינו לבינכם, אלא בינכם לבין האמריקאים. אנחנו לא ביקשנו מכם לחתום על האן־פי־טי, ולא מקובל עלינו שתבואו אלינו בתביעות.

"יש הסכם קמפ דייוויד, ויש בו חלקים כתובים וחלקים לא כתובים, כמו בעניין דימונה. המרחק מדימונה למצרים לא גדל, ומה שידוע או לא ידוע על דימונה נשאר אותו דבר".

המצרים אמרו לפרס שהגיעה השעה לפתוח את הנעשה בדימונה, בנימוק שעתה יש "סדר אזורי חדש". שר החוץ השיב שזו רק שאיפה. כשהמצרים טענו שישראל תוקפת את הליגה הערבית השיב להם פרס: "איננו תוקפים את הליגה, אלא את מדיניותה הדוגלת בחרם כלכלי ופוליטי עלינו. אם אתם רוצים ליגה שתבטא ערביות, בבקשה, אבל לא ליגה שדוגלת בחרם".